

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 61. szám.

Péntek, március 13.

A délmagyarországi németek sérelme.

Irta: Dr. Czibusz Géza.

— március 13.

A fővárosi zszurnalistikának egyik veterán lapjában a délvidéki svábok elégtelenségéről és rezgelődéséről van szó. A cikk írója jól ismeri a délmagyarországi viszonyokat, humánus érzéssel viseltetik a svábság iránt, melyhez talán vérségi kötelék is fűzi, ámbátor a szittya Töhötöm névébe burkolózik.

Igaza van, hogy sérelmes, ha idegen országárszékéből ide kinevezett tanítók és bírák intézik el a svábok ügyeit, bajait. Igazat mond, hogy a Délvidékre kinevezett hivatalnoktól és kivált tanítótól joggal megvárhatjuk, hogy tudjon annak a járásnak, községnek nyelvén beszélni, ahol hivatalból működik. Nagyon igaz, hogy az anyanyelvnek teljes elhanyagolása az elemi iskolában „meddő babérokat fon” a tanító bácsinak homlokára, mert az iskolából kikerült sváb sem magyarul, sem németül nem tud, „még levelet sem írhat haza a kaszárnyából”; de még vallásérkölcseleg is elmaradt, ha nem imádkozhatik anyanyelvén, melyen bölcsődala elhangzott, felesége, gyermeke szól hozzá, falujával értekezik. Tanulatlan, miveletlen marad, mert sem magyarul, sem németül nem olvas, nem ír, nem tanul stb.

Ezen feltétlenül akárhogyan segíteni kell. Miképpen, nem szókhoz? A cikkírónak ajánlatait fogadom el.

De... igen, van egy alázatos, de határozott „de” szócskám.

De az Ég szerelmere kérem a cikkíró urat, ne menjen lepre „a közkeletű” frázisoknak; ne okolja a 40 éves multat, melynek a mai Magyarország lendületét, államiságát s a délvidéki svábság felmilliónyi létszámát és vagyoni lépesedését köszöni.

Nem a „levitézett liberális párt s nem annak délvidéki hívei okai minden rossznak, hivatali visszaéléseknek, közigazgatási mizériáknak, esőilenségnek, föld-rengéseknek, krumpli és szőlőbögárnak s a pokol Dante-féle fantáziájával kieszelt gonoszságainak.

Nem, nem! — mondaná erre énekelve trocheusi rhythmusban a dunántúli magyar. Nem Töhötöm ur, kérem — mondom én. — A Délvidék magyar volt, míg a török ki nem ölte belőle a magyart s ki nem szoritotta a gentryket északra és nyugatra s mielőtt Lipót, Károly és Mária Terézia betelepítette a svábokat. Ha tehát ez a gentry elem a politikai és közigazgatási vezetést magának tartja fenn, ez nem arrogancia, van hozzá történelmi joga. Hogy plebejusból nem lesz egykönnyen főszolgabíró, jegyző stb, annak talán épp az az oka, hogy nem szívesen áll sváb fiu, a Felvidéken tót, Erdélyben oláh megyei szolgálatba; ha pedig másféle tisztviselő lesz, biz’ elteszik azt más vidékre is. Példa reá Debreczen, hol a katolikus tisztviselők annyira felrugatták a kálvinista Róma népességét, hogy főgimnáziumot, apáca leányiskolát kellett a pápista gyerekeknek állítani mindenféle csúvis duzzogás és dörmögés ellenére, mert hát 10.000 re megy már Debreczenben a pápisták száma. Így van ez kérem más vidéken, tehát a Délvidéken is, melyet csupa lokális patriotizmusból nem lehet csupa svábokkal megtölteni, talán éppen — a szolgálat érdekében.

Az aránytalan adózást a Nap-ból ismerem. Igaz-e, hogy igazságtalan és részrehajló kataszter miatt elsőrangú földeket legelőknak, parlagnak diktáltak be s hogy a kiscgazda holdanként 7—10 kor. adót fizet, holott a gépekkal és nagy befektetéssel, nagy haszonnal dolgozó nagybirtokos

csak 60—80 fillér adóval számol be holdanként — mondom — igaz-e ez a megjegyzés? azt nem tudom, mert vád, melyet vezércikkben meg lehet ugyan írni, de hogy hiteltre találjon, konkrété kellene bizonyítani.

Ez utóbbi pontra csakugyan a Délvidék érdekében minden kétséget kizáró adatokat kérnék a cikk írójától, mert az komoly és igen fontos téma, melyet folyton vagdosnak a birtok-arisztokrácia szemébe. Ha igaz az állítás, akkor nem délvidéki, hanem országos baj s ha országos, van a magyar embernek oly ép politikai érzéke s lelkiismeretes méltányossága, hogy e bajon segítsen. Az a nép, mely 1825—1898. forradalom nélkül csinálta meg az új Magyarországot s átültette vér nélkül a francia forradalom vívmányait hazánkban — ezt az anomáliát is meg tudja szüntetni.

A nagybecskereki keresztyén nőegylet.

— március 13.

A nagybecskereki keresztyén nőegylet estélye tegnap folyt le szép közönség részvételével, mindvégig vonzó és a figyelmet lekötő ének, előadás, zene és szavaltat között.

Az estély egyik elő pontját Faur Margit urhölgy versei képezték, miat hi először lépett ez alkalommal nyilvánosság elé kedves verseivel. E versek mindegyikében a szeretet szava csendül meg, szeretet a hazai föld, a természet, a szegények és az édes szülők iránt. A verseket Szilágyi Rózsika k. a. olvasta fel plastikai finomsággal és precíz hangsúlyozással.

Másik kiemelkedő része volt Szalay Józsefné elők jelentése a Nőegylet mult évi működéséről, melyből a következőket közölte, mint a melyek élők fényt vetnek ez egylet közhasznou tevékeny működésére, de különösen vezetője tisztá céljára és tudatos, erőlyes cselekvésére.

Tíz éves mult van mögöttünk — mondja a jelentés — s ha a lefolyt 10 évben mutathatunk fel némi eredményt, úgy azt Isten után szerve-

A „TORONTÁL” tárcája.

A tolvaj.

Ámbár vidéken előzéssel, sőt bizonyos tisztelettel viseltetnek a nagyon fukar emberek iránt, Bousst tőkepénzes urnak a fősvénysége olyan rendkívüli, olyan általános irányu, olyan ritka volt, hogy miatta népszerűsége jutott majdnem az egész megyében. Adomákat beszéltek róla, miket alig lehetett volna hinni, ha nem állott volna tanuságot mellettük három nemzedék; Bousst ur ugyanis hatvan éve lakozott a községben, ott is született és nem távozott belőle sohasem. Huzonryolcadik esztendejében járhatott Bousst ur, amidőn elvesztette szüleit s ennek révén meglehetősen tekintélyes vagyonhoz jutott és olyan kapzsíságot árult el, aminőt mind addig nem láttak azon a vidéken. Annakelőtte miből se lehetett sejteni, hogy ilyen bűnben leledzik ökelme. Ellenkezőleg, eléggé pazarlón bánt azzal a pénzzel, amit a családjától kapott, emlegették is ama fiatal emberek között, akik-től kitelik, hogy egy nap alatt nyakára hágyanak apai örökségüknek. De hirtelen megváltozott egy pör kövélkezésében, amelyre szomszédaisl keveredett, midőn atyja halála vagyona urává tette. Ezt a pört, amelyben valami közönséges telekválásztó sővényéről volt szó, az elsőbírósnágnal elvesztette, a másodfokunál nemkülönben s a semmitőszék elé hajszotatva, itt

se járt jobban; mivel pedig meg volt győződve az igazságról s borzasztó jogtalanág aldozatának hitte magát, ettő fogva engesztelhetetlen, alattomos gyűlölettel viseltetett polgártársai iránt, amit még az idő se birt enyhíteni.

Kényelmesen megélhetett a jövedelemből. Megvonult a falu magaslátán álló házában s őa fejű gyűlöldésében azon volt mindeu iparkodásával, hogy mennél kevesebbet kereshessenek rajta a szállítók. Pusztán a sajtótermésű főzélékkel, meg a baromfiudvar termékeivel táplálkozott; húst nem evett csupán azért, hogy a mézárósnak haszna ne lehessen belőle; kibírta, hogy elegyen minden fűszerárú nélkül s odaig jutott, hogy beletanult még a kenyérdagasztásba is. Mentül jobban vénült, annál nagyobbra nőtt gyűlölete s magázódóuha. A szolgáját elbocsátotta csak azért, mert ebbe a faluba való volt, a ruháját is inkább maga mosta. Asztaloságot, lakatoságot tanult, hogy sobase kelljen a falu b-likhez folyamodni s valósággal felbőszült egy párszor, amidőn ki kellett adnia néhány sőt némely szolgálatokért. Ha nem tudák volna róla, hogy szerfőött erős alig ha késlekedtek volna valami rossz tréfát elkövetni vele.

Mindenesetre támadt irányában valami tompa ellenérezkedés, amely mindjobban kiélesteit. Az ő dühös fukarsága pedig, mely eleinte csupán eszközül szolgált neki a bosszura, betöltötte lassankint egész valóját, szellemének egyetlen fogalkozásává lön.

Nem nősült meg, bár alkalmá nyílt erre többször is, hogy megtakarítsa e ceremónia köl-

tségeit s megérte immár hatvanadik évét, magányosan, halgatagon, körülszöve magát gyűlöletével s kapzsísággal.

Erősebb azonban ez utóbbi tulajdonsága volt. Akkortájt került a faluba egy kamaszodó, roppant sovány, hosszukézű es hosszulabu csavargó, Seco nevezetű, aki kéregetett, kódorgott, s kinek csinyei számtalanok valának. A kastélyból kergették el, ahol kertészias volt, a faluban is csak addig szándékoztak tűrni, míg az általános katonai kötelezettség levészi a nyakukról. Seco, kit ritka szemtelenség és szokatlan cinizmus jellemzett, egy szép napon kijelentette a falu körcsmájában mindenki fű hallatára, hogy ő egy héten belül ellopja Bousst ur baromfiudvarának legszebb kakasát, a zsugori búzkesegét.

Általános elképedéssel kiabáltak rá:

— Bousst urtól akarsz te lopni! Megvesztél, te kölyök? Ugy raporköl az irhadra egy lövéssel, hogy... Jó lesz vigyázni!

Seco tovább kötötte az ebat a karóhoz.

— Ellopom a kakasát és idehozom, ni, holnap reggelre, nem később.

Az iddógalók elítélték ugyan a lopást elvileg, mégha Bousst ur vallja is kárat, hanem alattomban azért mégis biztatták Secot s megígérték, hogy nem jelentik föl.

— Bousst uramat meglopni, jó kis vice lesz, — még a vendéglős is sissalasztott annyit a száján.

Seco pedig a közvélemény támogatásának láttára már azon jártatá az esztét, hogy bűnös

Müncheni „Salvator-sör”

kapható egész március hónapban át.

Minden nap friss csapolás.

Ezenkívül a „Szent István-sör” is állandóan csapon van.

234-x.10

MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 15 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 6-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Március 16. Városi közgyűlés.

Március 20. Tudóvészellenes egyesület közgyűlése.

Április 2., 3. Gyermekeknep.

Április 11. Jótékony négyelet közgyűlése.

Április 13. Közig. bizottsági ülés.

— Személyi hír. Botka Béla főispán ma Budapestről visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Március 15-ike. A Miasszonyunkról nevezett szegény iskolánövérk vezetésével álló nagybecskereki róm. kath. leányintézet szintén szép ünnepélyt rendez március 15-ének emlékeztetésére. Az ünnep az intézet tornatermében szombaton d. u. 3 órakor lesz a következő műsorral:

1. Erkel. „Hymnus”, éneklék az intézet növendékei.
2. Kéler. „Csokonai nyitány”, zong. negyedmagával előadják Erdély M. és Otványi I.
3. „Talpra magyar”, éneklék az int. növ. 4. Alkalmi beszéd, mondja Magyar Pál pápai kamarás, igazgató.
5. Petrovics. „Március 15-én”, szavalja Jankovich M. és Perisics, I. 6. Liszt. „Magyar rapsódia”, zong. előadja Gintner M. 7. Ábrányi. „A zászló”, szavalja Hammerl T. IV. p. o. t.
8. Stapf. „Ima”, zong. játssza Fuka Zs. harmoniumon kíséri Heim M. 9. Dalmady Gy. „Csak magyarok legyünk”, szavalja Tribner M. 10. Ábrányi. „Március idusán”, szav. Illievich A. 11. Horváth-Ábrányi. „Mi a haza”, melodráma szavalja Schira Anna, zong. kíséri Forster I., éneklék kísérik az int. bennlakó növendékei.

A nagybecskereki központi állami elemi népiskola a szabadság megszületésének évforduló napján, folyó évi március hó 15-én iskola ünnepélyt rendez a következő sorrenddel:

- Délelőtt fél 9 órakor ünnepi istentisztelet, 9 órakor a 7-ik számú tanteremben: 1. Hymusz, éneklék a gyermekek. 2. Ünnepi beszéd, tartja Szabó Sándor állami tanító. 3. Nemzeti dal. Petőfi Sándortól, szavalja Merschedorf Miklós V. oszt. t. 4. Március 15. Erdős Z. szavalja Werner Dóra VI. o. t. 5. Petőfi, Ismét magyar lett a magyar, szavalja Somfai Elemér IV. A) o. t. 6. A szabadság napján. Pósa L-től, szavalja Kockás Viktor III. o. t. 7. Kosuth Lajos azt üzent. Éneklék a gyermekek. 8. A legszebb dal. Pósa L-től, szavalja Csernik Ilona VI. o. tanuló. 9. Áldozatkészség a hazáért. Luby S-től, szav. László Mari IV. oszt. t. 10. Előre. Tóth K-től, szavalja Bencze Tibor IV. B) o. t. 11. A hazaszeretetről. Szabolcska M-től, szavalja Dehóf Mariska VI. o. t. 12. Szózat. Éneklék a gyermekek.

A helybeli ág. h. ev. templomban március 15-ike alkalmából, vasárnap délelőtt 9 órakor ünnepi istentisztelet lesz.

— A gyermekeknep. A nagybecskereki gyermekeknep ügyében holnap délelőtt fél 12 órakor értekezlet lesz a vármegyeház főispáni kistermében.

— Az adókievítés. Legközelebb kezdődnek meg az 1908—1909. évekre szóló III. osztályu kereseti adó kievítési munkálatai. Az adókievíté-bizottságba a város részéről kiküldendő tagoknak a városi tanács Radojics Tósa és Mayer Henrik képviselőtestületi tagokat ajánlja a képviselőtestületnek.

— Csernoch János püspök beiktatása. Csernoch János püspök — mint Temesvárról jelentik — április hó elején Temesvárra érkezik és a káptalan előtt felolvastatva a kinevezésére vonatkozó okiratokat, átveszi az egyházmegye kormányzatát. A püspököt május hónap folyamán fogja felszentelni báró Hornig Károly püspök és ugyanakkor megy végbe ünnepélyes beiktatása is.

— Purim. A nagybecskereki izr. templomban március 16-ikán este lesz a purim-ünnepély. Az ünnepélyen, mely fél 6 órakor kezdődik, Lewin főkantort tartja az előolvasást orgona és ének kísérettel.

— z esküdtképek összeírása. Az állandó választmány tegnapi ülésén elhatározta, hogy az esküdtképek alapjstromának összeállítását végző bizottságba Szalay József és Bauer Henrik képviselőtestületi tagok kiküldését javasolja a képviselőtestületnek.

— Utak és utcák kövezése. Az állandó választmány a hétfőn megtartandó rendes havi közgyűlésen a képviselőtestületnek azt az indítványt fogja előterjeszteni, hogy az aradáci sorompótól a bégaparti vasúti állomáshoz vezető utat egyelőre ne lássa el új burkolattal, hanem csak a lehető legcsekélyebb költséggel javítsa ki, mivel a 46.000 koronával előirányzott munkála-

zetünknek is köszönhetjük. Az uttörés nehéz munka, ezt csakhamar tapasztaltuk. Lelkes hangon hirdettük évente március idusán az egyenlőséget, testvériséget, de a gyakorlatban nehezen megy ennek keresztülvitele. Nehezen megy az, hogy az előkelőbb állású asszony leüljön az egyszerűbb mellé és közösen varrjanak ruhát a ruhatalannak. Még nehezebb az, ami pedig alapszabály szerinti kötelességünk, hogy leüljünk Jézus lábához, hogy megtöltsük lelkünket az ő lelkével, hogy így másokat is feljebb emelhesünk az erkölcsiség terén. De lássuk, mit végeztünk a múlt évben. Január és dec. hónapokban rendkívüli varró órákat is tartottunk, melyen elkészítettünk 34 darab ruhát, 13 pár harisnyát. Fekeresztük a város 6 vagy több gyermekkel ellátott családait s a szükséghez képest kiosztottuk felekezeti külföldi ruhákat a ruhátalannak és harisnyát. Segélyeztünk ezenkívül lábbalival, fával, pénzzel, kenyérral, tejjel. Fentartottuk a „Melegedőket”, melynek célja a téli hónapokban enyhéket nyújtani azoknak, kik a kirelhetetlen hideg által szenvednek.

Továbbá küzdeni teljes erővel az alkohol élvezése ellen s az embert nemesebbé, erkölcsileg tökéletesebbé tenni. Az előbbi cél elérésére 1906. november 15-től 1907. március 15-ig reggel 6-ig nyitva tartottuk helyiségünket, gondoskodtunk fűtésről, világításról. A látogatottsága nem volt épen kedvező, mert körülbelül csak 200 ember fordult meg ezidő alatt benne.

Az utóbbi cél elérésére hetenként 3 estén vallás-erkölcsi előadásokat tartottunk. Itt a látogatottság oly nagymérvű volt, hogy előállt a terem kibővítésének szükségessége. Átlagos számnak, ha csak 40-et veszek, pedig volt 70, sőt 100 ember is, egész éven át megfordult az esti előadásokon 6240 egyén. Az előadások száma 156 volt. Mint furcsaságot felemlítem, hogy a délelőtti látogatók kis számát Melegedőkben uralkodó tisztaság okozza. Nem jól érzik magukat ott, ahol nem lehet fűtőolaj és a földre köpködni. Viszont az esti előadásoktól visszatart némelyeket az a hit, hogy ott nincs elég tisztaság, egy Melegedőben, ahol annyi ember megfordul. S most egy problema előtt állunk, hogy a tisztaságról mindent félt meggyőzzük.

Nőgyűletünk január havában elhatározta a sok gyermekkel ellátott családokak harisnyával és ruhával való segítését. Midőn ez ügyben bejártuk a várost, szomorú tapasztalatra tettünk szert.

Az özvegy édesanya, vagy a család fő betegsége miatt távollévő anya kenyeret keresett mosással vagy egyéb munkával s gyermekeik otthon legtöbbször a fűtetlen szobában éheztek, szerencsés volt, ki közülük az iskola jótékony melegét érezhette. Ez indított bennünket arra, hogy ingyen meleg tejet és kenyeret osszunk. Ebből működésünket 1907. január 29-én kezdtük meg és március 15-én zártuk be. Kiosztottunk ez idő alatt 148 liter tejet, 189 kenyeret 765 gyermek és 27 felnőtt között. A kiosztást mindig délelőtt 11 órakor végeztük. Sokszor voltunk oly

helyzetben, hogy nem volt elegendő tejünk és csak kenyeret adhattunk.

A múlt gazdag tapasztalatai csakhamar arra tanítottak bennünket, hogy ha jövő fejlődésünket figyelembe akarjuk venni, nem szabad elhanyagolni a gyermekeket sem, ezért életbeléptettük a vasárnapi iskolát, melyet kezdetben Bodon Zs. k. a., később Szalayné vezetésével Török Juleca k. a. és Király Sándor ur tartottak. A jelenlevő gyermekek száma 50—70 közt változik. Ugyanígy megtartottuk karácsonyi ünnepélyünket, melyen kiosztottunk több hasznos könyvet, 2 doboz kötőpamutot, 2 doboz horgoló-cérnát, játékokat, 2 pár cipőt, ezenkívül cukrot, diót és egyéb édességeket. A költségeket dr. Nagy Dezsőné, Kolnasszy Jánosné, Bodon Zs. k. a. és Szalay József adományából fedeztük. Ha figyelembe vesszük azon körülményt, hogy nálunk Magyarországon éppen a vasárnap nyújt legjobbat alkalmat a romlásra, kimondhatlan haszon haramlik abból, hogy mi a gyermekekkel egy délutánt hasznosan eltöltünk s azáltal, hogy erkölcsi nemesebbé igyekszünk, önkényes segítő társul szegődünk a szülőknél, tanítóknak. Rövid tanítás, ének, játék töltik ki időnket. Ujabbban másik kizárólag is léptünk, felvettük a harcot az alkohol ellen. Megalkottuk a „remény szövetséget” 60 taggal, kik fogadást tettek, hogy szeszest italt nem isznak. Jelvényük piros gombon zöld ág.

Számokban kifejezve működésünk így hangzik: Bevételünk volt: Pénzkészletünk volt 151 K. 91 f. Tagsági díjakból 80 Munkánk és adományból 833 80. Hoz után 992 72. Egyéb 535 40., Összesen 2593 K. 83 f. Kiadásunk: Evjáradek és segély 1461 K. 92 f. Házunkra 668 92. Melegedőre 262 55. Amennyi kiadások 171 74, Összesen 2665 K. 13 f.

Harmadik és a többi kiemelkedő pontjai voltak még az estély műsorának Oroszy Margit k. a. szép énekszámai. Fischer Róziika k. a., Szalay Margitka k. a., Szabó Béla, Guckel János, Göttel János, Backer Aladár kiváló zeneszámait és Schram Frigyes mély érzéssel előadott szavalata. Továbbá Szalay lelkész tartalmas s a jelen viszonyokat érintő biblia magyarázata.

Az estélyen a háziasszonyi tisztet Szalay Józsefné látta el a nála megszokott kedvességgel, Speck Ida k. a. pedig buzgó segítőtárs volt. A polgári iskola dísztermében ez alkalomból nagyszámu díszes közönség gyűlt össze, melynek sorában ott voltak: dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyző és neje, Szilágyi Lajos törvényszéki bíró és neje, dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő, dr. Mihálovits Ödönné, Szilágyi Gyuláné és leánya, Dienst Emilia urhölgy, Bakalovits Dóra urhölgy, Szabó Béla törvényszéki bíró, dr. Nagy Dezső és neje, Mayer Rezső és neje, dr. Soós Ferenc és neje, Sárffy G. és neje és számosan.

A minden tekintetben sikerült estély 11 órakor ért véget.

terve kivételhez láthasson. Észrevette, hogy Bousst uram tyukólahoz csak a fal egyetlen helyén lehetett hozzáférni, ahol hiányos volt a rácszat, melyet a zsigori tulajdonos elmulasztott kijavíttatni és elhatározta Seco, hogy jövő éjjel oda fog felmászni. Legyen csak egyszer odabent, majd megkaparintja az alvó kakast s egy ugrással lejjel terem az utcán. Erre a műveletre aligha kell több három percnél.

Hanem a sötét szándék csupán félig valósulhatott meg, mert alig jutott Seco az ólba, mikor villámgyorsasággal megnyílt az ajtó s megjelent Bousst uram, aki toronragadta a gonoszlevőt s egy alkalmas ökölcspással leterítette.

— Megfojtalak, te tolvaj! — ordította.

— Kegyelem, Bousst ur! — szűkölt amaz fuldokolva.

— Tyukot lopni jöttél, ugy-e, te semmire való! No, ezt megemlegeted!

— És az ólból kicipelte őt a kertbe, miközben a szárnyasnép, a szokatlan lármától megriadva, panasz-kotkodásolásban, meg szárnyacsapkodásban tör ki.

— Tyukot jöttél lopni, — ismételte Bousst uram.

— Nem tyukot, Bousst ur! A kakast, jaj sohasem teszem többet.

— A hondau-i kakasomat, te zsvány! — kiáltott a gazda. — Ki mondta, hogy lopd el a kakasomat?

— Senkise.

— Dehogyan nem! Azok a betyárok, azok a nyomorultak, azok az aljas emberek vettek rá, hogy ellopjad! No, csak hogy megcsiptem valakit, mindjárt felkötöm a csendőrt, hadd vigyen be a dutyiba! Legalább kevesebb lesz egygyel. Batoros lopás . . . a büntetőbírósg majd, majd . . . hopp!

Seco hirtelen ötlete támadt.

— Ne tegyen ilyent velem, Bousst ur . . . Ha egyszer mondom, hogy nem esik meg többet, aztán meg több lenne a baja magának, mint nekem.

— Nekem lenne több, mint neked, gaz kölyök?

— Istenuscse fűtyülök én a büntetésre! Börtön, vagy kaszárnya — mind egy az ugys. De magának lesz költsége, kellemetlensége . . .

Bousst ur eleresztette a semmirevaló nyakát s meglegedett azzal, hogy a karját fogja.

— Micsoda? Nekem kerülne az valamibe, ha bíró elé viszlek, te tolvaj? Nem is lenne rossz . . . Érthetőbben kotyogj!

— Hat ide tessék hallgatni, — felelte Seco.

— Tanuskodni is kell majd. Ott van az utazás, ott a reggeli a városban . . .

— A bíróság megtéríti az utiköltséget. Még csak az hiányzanék!

— Csak a felét.

— Az egészet!

— A felét!

— Hazudsz!

Ötven frankjába lesz ez a história! — foytatta Seco.

Bousst uram zavarodottan mormogta:

— Ötven frank! Az ördögbe is, ha ez igaz . . .

Seco ütötte a vasat

— Biztosra veheti.

— És megfojtotta ezzel:

— Ha fogadom, igérem, sohasem teszem többet . . .

Rettentő bizonytalanságtól gyötörve, Seco látszólagos őszinteségének lépremenve, válaszolta Bousst uram:

— Esküszöl, hogy soha meg nem próbálok?

— Esküszöm.

Még egyszer rákiáltott az induló Secora:

— Holnap korán reggel pedig gyere majd el hozzám! Adok . . . igen, adok tíz sous-t, hogy rá ne vetemedjél többet a tyukjaim lo-pására.

— És a kertajtót kinyitva, Secot szeliden az utcára toltá.

Capus Alfréd.

tokra a városnak ezidő szerint fedezete nincsen. — Ugyancsak ezen okokból nem lesz teljesíthető a róm. kath. hitközség azon kérése, hogy a templom körül keramikköveket rakassék.

— **A fogyasztási adók átengedése.** Pápa városa a törvényhozáshoz feliratot intézett, hogy az állami feladatok teljesítéséért az állam engedje át a városoknak a bor- és hús-fogyasztási adókat. Pápa városa a feliratot megküldte Nagybecskerek városának is, kérve, hogy szintén támogassa a kérést. Az állandó választmány tegnapi ülésén elhatározta, hogy a hétfői közgyűlésen egy a kormányhoz intézendő hasonló felirat felterjesztését fogja javasolni.

— **Az ünnepi mozsarazások.** A vármegye alispánja a következő rendeletet intézte a közigazgatási hatóságokhoz:

Már több ízben képezte panasz tárgyát, hogy az egyházi, vagy egyéb ünnepélyes alkalmak szoros mozsarazásból kifolyólag számos szerencsétlenség történik. Egy konkrét esetről kifolyólag, miután ezen mozsarazások egész eltiltásában a megkérdészt egyházi főpásztorok a népek vallási érzésében való megtérését látják, elrendelem, hogy a rendőrkapitányok, községi előjárók az ilyen mozsarazásra az engedélyt csak akkor adják meg, hogy ha „A községekben elharapódzott lövöldözések megállításáról” szóló 8. kgy. 1884. sz. trvh. biz. határozattal alkotott vármegyei szabályrendelet 3. §-ának megfelelőleg a mozsarak felállítására egy oly bekerítet hely áll rendelkezésre, amely a mozsarazásnál nézők távoltartását lehetővé téve, minden szerencsétlenséget kizár. A főszolgabírákat felhívom, hogy a községelöljáróságokat a fentieknek megfelelőleg utasítsák a mozsarazások engedélyezését illetőleg és utasításuk pontos beartására szigorúan felügyeljenek. Jankó, alispán.

— **Herr Ödön tanár szabadsága.** Herr Ödön főgimn. tanár, mivel egészségi állapota eddig nem javult, azzal a kérelemmel fordult a városhoz, hogy szabadsága meghosszabbítsák. Az állandó választmány a kérelem teljesítését javasolja a közgyűlésnek s bizonyos, hogy a minden tekintetben méltányos kérést a képviselőtestület kedvezően fogja elintézni.

— **Tűzfeszállítás a városnak.** A város részére szükséges tűzifa szállítása dolgában az állandó választmány a hétfői közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a szállítás felerészben Kurländer Imre és felerészben pedig Annau János helybeli fakereskedő cégeknek adassék ki.

— **A városházi boltok.** A városháza épületében levő üzlethelyiségek bérleti ideje most lejárt s az állandó választmány tegnap foglalkozott a boltok bérletgyével. Az állandó választmány azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a bolt helyiségeket ezenul is ugyanazon bérösszegért, mint eddig, adja bérbé.

— **Halálos baleset.** A nagybecskereki orsz. tárházak III. számú raktára folyó hó 11-én délelőtt súlyos szerencsétlenségnek a színhelye volt. Walczér Gaspár 58 éves helybeli munkás, ki a Kálnoky és Simon gabonakereskedő cégnél volt alkalmazva, munkaközben az összekötő gerendához támasztott létrával együtt a mélységbe zuhant, agyrázkódást szenvedett és még aznap a kórházban meghalt. A megindított nyomozás kiderítette, hogy a szerencsétlen saját vigyázatlanságának esett áldozatul.

— **Aracs község vásárai.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter Aracs községnek engedte, hogy vásárait minden év május 13-án, július 13-án és október 30-án, illetve ezen határnapokat megelőző vasárnapon és az előtti szombaton tarthassa és pedig szombaton az állat-, vasárnap pedig a kirakodó vásárokat.

— **Csökkent a kivándorlás.** A Statisztikai Havi Közlemények most megjelent januári füzetében azt a nagyjelentőségű és örömdestés hírt közli, hogy a kivándorlás jelentősen csökkent. A magyar birodalomban az ez évi januárban 3720 utlevelet adtak ki, amelyek közül egyebek közt 1598 Amerikába szolt, 324 Romániába és 206 Németországba; 1907. januárjában 13737-en váltottak utlevelet kivándorlási célból, így tehát a kivándorlás az év első hónapjában — összevetve az 1907. évi január hónappal — 10017-el csökkent. A bevándorlási statisztika szerint 1908. januárban 1021 egyén kapott lakhatási engedélyt.

— **Ebzárlat feloldása.** A február hó elején az amerikai és budzsáki városnegyedekre elrendelt 40 napi ebzárlat a mai napon letelt, minek folytán a polgármester a zárlatot feloldotta. A kutyák tehát a mai naptól kezdve ismét szabadon és szájkosár nélkül bocsájtathók az utcára.

— **Elvesztett tárgyak.** Hétfőn délután a vasúti állomáshoz vezető úton egy barna pénztárca 560 korona készpénzzel és két, Fogl Ferenc és Fogl Katarina nevére szóló boicai takarékpénztári könyvecské veszett el.

Ugyancsak elvesztett a Fő-utca és a Bonná-utca között egy szürke pénztárca 9 kor. 24 fil-

lér tartalommal. A becsületes megtalálók felkértek, hogy a tárgyak jutalom ellenében a városi rendőrségnél leadják.

— **Felesége után a halálba.** Magyarkanizsáról szomorú családi drámáról adnak hírt. Lőrinc György felesége hosszabb időn át betegeskedett s hosszas betegsége után rövid pár nappal ez előtt meghalt. Lőrinc György 53 éves napszámot annyira elkeserítette a felesége halálán való bánata, hogy szöngézzel megmérgezte magát. Este ugyanis jól megrakta szönggel a kályhát, a csövet pedig elzárta és a kitóduló szöngégz megölte őt. Halálát hét kis árvája siratja.

— **Elfogott betörő.** Románzárcsán Pollinger Margit ottani lakosnőnél február 29-én éjjel betörték és 1900 korona készpénzt, egy 270 koronáról kiállított váltót és 22 darab marhalevet elloptak. A szárcsai csendőrségnek erélyes nyomozása folytán sikerült most a tettest Czárán Aron románzárcsai lakos személyében kinyomozni. A betörőt letartóztatták és behozták a nagybecskereki törvényszék fogházába.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Házban ma is minden érdeklődés nélkül folyt tovább a házszabályrevízió vitája. A mai ülést két szónok beszéde töltötte ki. Egy disszidens és egy nemzetiségi szónok szerepelt, mind a ketten a revízió ellen érvelve.

Az ülést Justh Gyula elnök 10 óra után nyitotta meg. A kormány részéről Wekerle Sándor és Andrássy Gyula gróf volt jelen.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Okolicsányi László előadó jelent, hogy az állandó igazolóbizottság Béla Henrik trencsényi és Máthé László tiszaháti képviselők mandátumait a szokásos föntartással igazolta.

Ezután áttértek a házszabályrevízióra. Elsőnek Benedek János disszidens beszélt a revízió ellen, szemére vetve a függetlenségi pártnak, hogy Tisza István idejében ekieseredetben küzdött a revízió ellen, most meg maga csinálja meg. Nem fogadja el Nagy Emil indítványát, hanem kívánja, hogy előbb az általános választói jogot csinálják meg, még pedig úgy, hogy a diplomás nőnek is adjanak szavazati jogot. Ilyen értelmű határozati javaslatot is terjeszt be.

Hodzsa Milán nemzetiségi szintén ellenzi a revíziót s előbb az általános választói jogról szóló törvényjavaslat be-terjesztését kívánja. Ebben az értelemben terjeszt be ő is határozati javaslatot.

Miután a holnapi ülés napirendjét megállapítják, az ülés véget ér.

A házszabályrevízió.

Budapest, március 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Andrássy Gyula gróf belügyminiszter tegnap több disszidens és függetlenségi képviselővel tanácskozott, aminek alapján az a hír kelt szárnyra, hogy a házszabályrevízió részletes tárgyalásra vonatkozólag megállapodás jött volna létre olyképpen, hogy több pontra osztva fogja a Ház tárgyalni a revíziót. Erre vonatkozólag illetékes helyről azt jelentik, hogy ebben a dologban megállapodás nem történt. Részletes tárgyalás ugyan lesz, de nem pontonként, hanem egyetlen szakaszban tárgyalják részleteiben a házszabályrevíziót.

Tömeges bírói előléptetések.

Budapest, március 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A hivatalos lap mai száma közli a bírói és ügyési szervezet módosításáról szóló 1908. évi VII. törvény-cikk alapján eszközölt tömeges bírói előléptetéseket. A hivatalos lap szerint 6 fel-ségének e hónap 10-én kelt legfelsőbb el-határozása alapján 572 bíró és ügyész, köztük az összes nagybecskerekiek, a VII. fizetési osztályba lép elő, 692 albiró és al-ügyész pedig a VIII. fizetési osztályba törvényszéki bírónak, járásbíróvá, illetve ügyészsze neveztetett ki.

A tisztí fizetésemelés.

Budapest, március 13. (A „Torontál” ered. távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap a függetlenségi képviselők előtt kijelentette, hogy a tisztí fizetésemelés, valamint a májusi delegáció ügye még nem fait a complit.

A spanyol király elleni merénylet.

Budapest, március 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Barcelonában Alfonz király ellen megkísérelt merényletről jelentik, hogy a pokolgépet a kikötő melletti pavillon alatt helyezték el, ahol a király a magyar-osztrák hajóraj tisztjeit fogadta volna. A merénylet a pokolgép óraszerkezetét azonban szerencsére rosszul igazította be, úgyhogy a pokolgép már hajnali négy órakor felrobbant, tehát órákkal előbb, mint ahogy számított. A robbanás az épületben tetemes kárt okozott, de emberben nem esett baj. A merénylet mindenfelé nyomozzák.

A romániai parasztlázadás.

Budapest, március 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgönyzik, Bratianu belügyminiszter fölkérte a képviselőket, hogy utazzanak kerületeikbe és csillapítsák le a népet, különben a kormány kénytelen a legerélyesebb intézkedésekhez nyulni.

Borzalmas családi dráma.

Budapest, március 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ipolyság mellett fekvő Kisteszi községben Steiner Gábor birtokos, aki nemrégiben nősült, pénzzűlében volt. Hazaküldte tehát feleségét apjához, hogy hozzon attól pénzt vagy váltót. Az asszony járt is atyjánál, de az semmit sem adott s így füres kézzel volt kénytelen hazatérni. Ezen Steiner Gábor annyira feldühödött, hogy konyhakéssel rátámadt feleségére s elmetesztette a nyakát, majd pedig a magáét is. Egyikük sem halt meg és súlyos sebeikkel fölszállították őket Budapestre. Ipolyszakállas község közelében Steiner Gábor egy észrevétlen pillanatban leugrott a vonatról s a közeli Ipoly folyó felé futának eredt. A kísérő ápoló és rendőr szintén utána ugrott s üzöbe vette Steinert. Ez üldözött látva, letépte nyakáról köteleit s azután beleugrott az Ipoly folyóba és a habok közt nyomtalanul eltűnt.

Árvíz a Felvidéken.

Budapest, március 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Sátoralja-Ujhelyről sürgönyzik, a Felvidéken a nagy hóolvadás következtében a Bodrog, Latorca és Ontava folyók kiáradtak és számos községet elöntöttek. Az árvízvédelmet a földművelési miniszterium kirendeltsége végzi.

Határidő-üzlet.

Budapest, március 13. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	24 02 — —
Buza (októberre 1908.)	19 74 — —
Rozs (áprilisra 1908.)	21 46 — —
Rozs (októberre 1908.)	17 28 — —
Zab (áprilisra 1908.)	15 46 — —
Tengeri (májusra 1908.)	13 50 — —

1129/1908. sz.

Az antalfalvai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Tomasovác községben üresedésbe jött községi irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket, eddigi működésüket igazolva, f. évi március hó 25-ig hozzám nyújtsák be.

Az irnok-végrehajtó fizetése 1000 kor.

Antalfalva, 1908. évi márc. 7.

Zsiross Imre,
főszolgabíró.

Meghívó.

A Nagybecskerekén székelő KÖZGAZDASÁGI BANK MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

t. c. részvényesei

az 1908. március 28-án d. u. 3 órakor az intézet helyiségeiben (Kinizsi-utca) tartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSRE

ezennel tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése tárgyában.
3. Netáni indítványok. (Keresk. törv. 177. §.)

282-1.1

Az igazgatóság.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni és szavazati jogukat személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 12. §-a értelmében az intézet pénztáránál **8 nappal** a közgyűlés előtt letétbe helyezni; a letett részvényekről kiadott elismervény a közgyűlésen való részvételre igazoló jegyül szolgál.

2764/1908. szám.

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvszék köz-
hírré teszi, hogy a Temes-Bégavölgyi Viz-
szabályozási Társulatnak Módos község ér-
dekeltjei elleni

kisajátítási ügyében

a kártalanítási eljárás 2764/1908. p. sz. a.
folyamatba tételén, tárgyalásra határnapul
1908. évi márc. hó 28-ik napjának d. e. 9
órája Módos községhezazhoz kitűzetett,
amikorra a kisajátító társulat és a kisajá-
títási összeírásban megnevezett tulajdono-
sok, nemkülönben a többi telekkönyvi ér-
dekeltek egyénenként külön s a távollévők
és ismeretlen tartózkodásuak részére ezen-
nel kinevezett ügygondnok dr. Hal' er Károly
módosi lakos ügyvéd megidéztenek azzal,
hogy az érdekeltek elmaradása a kártalan-
ítás tekintetében hozandó határozatot nem
gátolja s hogy az egyéni külön értesítésnek
elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem
jelenés miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyzetik, hogy a kártalanítási
eljárás tárgyát a módosi 91. sz. tjkvben
felvett 3935. hrsz. és 1542., 1543. kat. sz.
ingatlanokból kisajátítás alá eső területek
képezik.

Nagybecskerekén, a kir. törvsz. mint
polgári bíróságnak 1908. évi március hó
6-ik napján tartott üléséből.

Folkusházy,
kir. törvszéki jegyző.Dr. Kovács,
kir. törvsz. elnök-helyettes.

272-3.2

792/1908. szám.

Hirdetmény.

Karlova község előjárósága részéről
ezennel közhírré tételik, hogy a község te-
rületén gyakorolt

vadászati jog

f. évi márc. hó 31-én d. e. 9 órakor Karlova
községhezaznál 1908. évi aug. hó 1-től
kezdve 6 (hat) egymásután következő évre
nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a község jegyzői
irodában megtekinthetők.

Karlova, 1908. évi márc. hó 10.
Petrovits Zsiva, Bossán Béla,
bíró. jegyző.

280-2.1

Meghívó.

A „Szerbpárdányi szerb földmivelők
Szövetkezete“-nek (szövetkezet korlátlan fe-
lelősséggel) szerbül: „Српска земљорадничка
заједница у Српском Пардању (удружење са
неограниченом одговорношћу)“ tagjai ezen-
nel meghivatnak a

XI rendes közgyűlésre,

mely Párdányon, a szövetkezet lakásában
f. évi március hó 22-én d. u. 2 óra-
kor, a lent közölt napirend alapján meg-
fog tartatni.

Napirend:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvvezetőjének
és két hitelesítőnek megválasztása.
2. Jelentés az igazgatóságának múlt évi
szövetkezeti működéséről
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az 1907. évi mérleg jóváhagyása
és a felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság elnöke és három ig-
tag megválasztása.
6. Felügyelő-bizottsági tagok meg-
választása.
7. A Szerb mezőgazdasági Egyletek
Szövetkezete és a „Szerb Közkereseti
Egyletek Központi Pénztára mint Szövet-
kezet“ ez idei rendes közgyűlésére kép-
viselő megválasztása.

Párdány, 1908. évi március hó 12.

Nikies Mladen,
szövetkezeti elnök-helyettes.

279-1.1

Ma és minden nap

VÁSZÓ cigánybandája

— nagy —

hangversenyt

tart a RÓZSA-szálloda

≡ kávéházában. ≡

274-x3

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy
gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1908. évi június hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!
Hirdetések felvételnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában.